

Vergaderjaar 1984–1985

18 865

Wijziging van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Stb. 1968, 657)

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 14 maart 1985

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹, belast met het voorbereidend onderzoek, brengt van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit.

1. Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden in grote lijnen instemmen met de drie in het wetsvoorstel neergelegde lijnen, te weten:

- een uitbreiding van de mogelijkheden voor contractpartners tot opnemng van de aanspraak op vakantiebijslag in de aanspraak op loon (artikel 16);
- een uitbreiding van de mogelijkheden om de vakantiebijslag op verschillende tijdstippen te doen uitbetalen (artikel 17);
- het openen van de mogelijkheid om de aanspraak op vakantiebijslag de vorm te geven van een aanspraak op een uitkering uit een daartoe speciaal gevormd fonds (artikel 18).

Deze leden vroegen zich wel af welke de oorzaken zijn van het feit dat het wetsvoorstel, na publicatie van het betreffende SER-advies op 17 december 1982, nog ruim twee-en-half jaar voorbereidingstijd heeft geleverd. Voorts wezen deze leden erop dat het feit dat het kabinet op alle belangrijke punten aansluit bij het SER-advies inhoudt dat het beginsel waarop dit advies is gebaseerd, te weten: de vakantiebijslag is loon en niet een bestemmingsuitkering, wordt onderschreven. Zij konden zich hiermee van harte verenigen.

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat dit wetsvoorstel het gevolg is van de wens van de SER om te komen tot een grotere mate van vrijheid voor de contactpartners om af te wijken van hetgeen omtrent de vakantiebijslag in de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag is geregeld. Toch sluit de uitwerking in het wetsvoorstel niet geheel aan bij wat de overgrote meerderheid van de SER voorstelt. Die overgrote meerderheid ziet de vakantiebijslag als een (mogelijk) onderdeel van de totale jaarbeloning, waarvoor in een stelsel van contractsvrijheid moet kunnen worden onderhandeld tussen werkgevers en werknemers. De overgrote meerderheid van de SER meent voorts dat afwijkende afspraken terzake bij zowel c.a.o. en publiekrechtelijke regeling als bij schriftelijk vastgelegde individuele

¹ Samenstelling:

Leden: Scholten (de groep Scholten/Dijkman), Keja (VVD), Poppe (PvdA), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), De Korte (VVD), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Toussaint (PvdA), Buikema (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Leerling (RPF), Schutte (GPV), Groenman (D'66), Van der Vlies (SGP), Willems (PSP), Brouwer (CPN), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Paulis (CDA), Dales (PvdA), Ubels-Veen (EVP), Korthals (VVD), Linschoten (VVD).

Plv.leden: De Grave (VVD), Worrell (PvdA), Hermsen (CDA), G. C. van Dam (CDA), Leijnse (PvdA), Kombrink (PvdA), Van Erp (VVD), Van Muiden (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Salomons (PvdA), vacature (CDA), Hermans (VVD), Nypels (D'66), Eshuis (CPN), Wolters (CDA), Wöltgens (PvdA), Evenhuis-van Essen (CDA), Knol (PvdA), Kamp (VVD), Nijhuis (VVD).

arbeidsovereenkomst gemaakt moeten kunnen worden. Waarom wil de minister de overgrote meerderheid van de SER niet volgen?

De V.V.D.-fractieleden vroegen in dit verband af of in artikel 16, eerste lid en artikel 17, derde lid de mogelijkheid toegevoegd kan worden om ook bij schriftelijke overeenkomst af te wijken van de hoofdregel van artikel 15. Vervolgens zouden de artikelen 16, vijfde lid, 16, zesde lid, 17, vierde lid en 17, vijfde lid geschrapt kunnen worden. Zou dat geen aanmerkelijke vereenvoudiging van het wetsvoorstel betekenen?

In zijn advies heeft de SER unaniem voorgesteld de bepaling, dat de werknemer bij een aaneengesloten vakantie van tenminste 5 werkdagen in het tijdvak tussen 30 september en 1 juli recht heeft op uitbetaling van dat deel van de vakantiebijslag, te laten vervallen. De SER acht het voldoende dat als hoofdregel de vakantiebijslag in de maand juni wordt uitbetaald, waarvan overigens kan worden afgeweken (artikel 17, derde lid).

Zou daarom artikel 17, tweede lid om die reden niet beter kunnen vervallen?

De leden van de C.P.N.-fractie hadden ten aanzien van dit wetsvoorstel een aantal vragen.

Zij deelden de opvatting van de SER dat de vakantiebijslag gezien moet worden als een onderdeel van het loon. Zij zouden graag van de bewindsman vernemen op welke gronden het kabinet op het standpunt blijft staan dat de vakantietoeslag kenmerken draagt van een bestemmingsuitkering en welke gevolgen er, naar de opvatting van het kabinet nu en in de toekomst aan deze opvatting moeten worden verbonden.

Het advies van de SER om, ingeval wordt overeengekomen geen afzonderlijke vakantiebijslag uit te keren, te bepalen dat per betalingsperiode een aanspraak bestaat op 107% van het voor die periode geldende wettelijk minimumloon, komt voort uit de behoefte een bescherming in te bouwen. Het kabinet wijst deze mogelijkheid van de hand met een beroep op de systematiek van de wet. Maar, zo vroegen de leden van de C.P.N.-fractie zich af, betekent dat dat het kabinet van mening is dat een dergelijke bescherming niet nodig is? Zij wilden graag een meer uitgebreide toelichting op dit aspect dan in de memorie van toelichting wordt gegeven.

De leden van de R.P.F.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij gevoelden evenwel behoefte aan het stellen van enkele vragen.

Wil de minister de reden waarom hij flexibilisering van het uitbetalingstijdstip van de vakantietoeslag noodzakelijk acht, nader uiteenzetten? Past dit in het streven naar deregulering? Het was hen niet geheel duidelijk in hoeverre de ondergrens van 107½% aan loon en vakantiebijslag nog van belang is voor degene die een iets boven het minimumloon gelegen inkomen verdienen, nu in dat geval de minimumvakantiebijslag van 7,5% naar tussen de 0 en 7,5% kan dalen. Betekent dit niet dat de minimumbescherming afneemt? Wordt hierdoor niet indirect toch een vloer in de minimumvakantiebijslag gelegd variërend van 0% tot 7,5%? Om welke reden blijft het mogelijk om bij schriftelijke overeenkomst zonder beperkingen de vakantiebijslag afwijkend vast te stellen als het overeengekomen loon ten minste het drievoud van het minimumloon bedraagt? Verwacht de minister, dat hierdoor de ruimte tussen minimum- en maximumlonen kan worden opgerekt.

Tot slot wilden deze leden vernemen welke bedrijfstakken nog het stelsel van vakantiebonnen kennen en of er in die bedrijfstakken plannen bestaan om tot een ander systeem over te gaan? Op speelt de fraudegevoeligheid van het vakantiebonnensysteem daar een veel geringe rol?

Het lid van de G.P.V.-fractie had met instemming kennis genomen van de strekking van het wetsvoorstel, dat inhoudt het verlenen van meer vrijheid aan de sociale partners met betrekking tot de wijze en het tijdstip van uitbetaling van de vakantietoeslag.

Die instemming nam echter niet weg dat hij bij onderdelen van het wetsvoorstel enkele vragen wilde stellen. Voorgesteld wordt de mogelijkheid te openen geen vakantiebijslag uit te betalen, met dien verstande dat een werknemer op jaarbasis altijd recht blijft houden op een totaal aan loon van 107½% van het minimumloon. Werkt dit niet versluierend? Wordt met deze mogelijkheid de onderlinge vergelijkbaarheid van inkomens niet bemoeilijkt? Bij c.a.o. wordt bij voorbeeld bepaald dat iemand een basisloon krijgt (zonder vakantiebijslag) dat overeenkomt met de 107½% uit de wet. Formeel is de betrokkene dan geen minimumloner, maar materieel wel. Is het dan niet beter de minimumloongrens op te trekken naar 107½% en de verplichting voor een minimumvakantiebijslag te laten vervallen?

De wijziging van het uitbetalingssysteem in de sector bouwnijverheid noopte tot enkele wettelijke aanpassingen. Er blijven echter sectoren waarin het systeem van vakantiebonnen blijft gehandhaafd. Dit levert in een aantal gevallen moeilijkheden op, met name bij ongeorganiseerde werknemers. De desbetreffende werknemersorganisaties, die met inning en verzilvering van vakantiebonnen zijn belast plegen in een aantal gevallen een korting van 3% toe te passen op de vakantiebonnen van ongeorganiseerden ter dekking van de administratiekosten. Acht de bewindsman dit onderscheid tussen georganiseerde en ongeorganiseerde werknemers terecht? De 3% korting kan er immers toe leiden dat minimumloners onder de minimumgrens terecht komen. Is dit nog wel in overeenstemming met de Wet?

2. Artikelen

Artikel I, onderdeel B (artikel 16)

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden instemmen met de opmerking van de Raad van State dat de formulering van artikel 16, tweede lid een aanzienlijke vermindering betekent van de wettelijke bescherming van aanspraken op vakantiebijslag. Zij vroegen zich af of deze opmerking overeenstemt met de bezwaren welke met name door het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV) naar voren zijn gebracht bij de formulering van het SER-advies (blz. 14), in die zin dat de opnemings van de vakantiebijslag in het loon per betalingsperiode leidt tot een evenredige vermindering van het pakket primaire arbeidsvoorwaarden als geheel. Immers, zo merkten deze leden op, ook voor werknemers die meer dan het minimumloon verdienen, met name tot 107½% van het minimumloon, gaat de bescherming ingevolge artikel 16, tweede lid van minimumloon en minimumvakantiebijslag tezamen niet verder dan het 107½% niveau. In theorie, maar helaas ook veelal in de praktijk, betekent dit dat voor deze groep werknemers de bescherming van de minimumvakantiebijslag is verkleind of zelfs geheel vervallen. De aan het woord zijnde leden zouden daarop graag een reactie van de bewindsman zien.

Ten aanzien van de mogelijkheid om bij collectieve arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke regeling te komen tot een integratie van loon en vakantiebijslag konden deze leden instemmen met de formulering van artikel 16, eerste lid. Zij voelden zich eveneens aangesproken door de wens om door middel van de formulering van artikel 16, zesde lid uniforme regelingen voor niet onder de c.a.o. vallende werknemers bij schriftelijke overeenkomst mogelijk te maken. Terecht is deze mogelijkheid in dit artikellid gebonden aan de voorwaarde dat voor de c.a.o.-werknemers een dergelijke regeling is getroffen op grond van artikel 16, eerste lid. Het gevolg hiervan, zo merkten deze leden op, is echter dat artikel 16, vijfde lid zijn grond verliest. Dit artikellid regelt immers voor een bepaalde categorie niet c.a.o.-werknemers, te weten de groep die meer dan driemaal het minimumloon verdient, de mogelijkheid om, los van een regeling voor c.a.o.-werknemers, bij eenvoudige schriftelijke overeenkomst de mogelijkhe-

den te creëren, die hier aan de orde zijn. De gedachte van de Stichting van de Arbeid dat de c.a.o. deze werknemers een indirecte bescherming biedt zou ertoe moeten leiden dat in artikel 16, vijfde lid diezelfde voorwaardelijke koppeling met c.a.o.-bepalingen wordt aangebracht als in artikel 16, zesde lid. Indien dit echter wordt doorgetrokken, wordt artikel 16, vijfde lid, echter overbodig, omdat het gewenste reeds in het zesde lid van artikel 16 is geregeld. De aan het woord zijnde leden neigden ertoe de ten aanzien van artikel 16, zesde lid in de toelichting gevolge redenering te volgen en hieruit de consequentie te trekken dat artikel 16, vijfde lid dient te worden geschrapt. Gaarne zouden deze leden van de bewindsman vernemen waarom hij de uitzonderingspositie van de beterbetaalde werknemers in artikel 16, vijfde lid wil handhaven.

Artikel I, onderdeel B (artikel 17)

Op soortgelijke gronden als verwoord onder artikel 16 tenderden de leden van de P.v.d.A.-fractie naar de opvatting dat artikel 17, vierde lid, dat dezelfde uitzonderingspositie regelt voor het tijdstip van uitbetaling van de vakantiebijslag, eveneens kan vervallen. Zij pleitten voorshands voor een uniforme behandeling van c.a.o.-werknemers en niet-c.a.o.-werknemers, zoals neergelegd in de combinatie van de artikelen 17, eerste lid en 17, vijfde lid zolang nog niet alle werknemers onder de werkingssfeer van de collectieve arbeidsovereenkomst zijn gebracht.

De leden van de P.v.d.A.-fractie verbaasden zich erover dat het kabinet niet het SER-advies volgt aangaande de schrapping van artikel 17, tweede lid. Dit artikellid regelt immers een verplichting tot uitbetaling van een gedeelte van de vakantiebijslag indien de werknemer tussentijds een vakantie van minstens vijf dagen geniet, welke in de praktijk zelden of nooit wordt nagekomen. Verruiming van de regelgeving zou logischerwijs tot opheffing van deze verplichting moeten leiden. Bovendien meenden deze leden dat artikel 17, tweede lid gebaseerd is op het beginsel dat de vakantiebijslag een bestemmingsuitkering is en niet een bestanddeel van het loon. Dit beginsel wordt door de SER ondubbelzinnig verworpen en staat tevens op gespannen voet met de overige onderdelen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden zouden gaarne vernemen waarom het kabinet artikel 17, tweede lid, wil handhaven in weerwil van deze inconsistentie.

Artikel I, onderdeel D (artikel 18)

Ten slotte merkten de leden van de fractie van de P.v.d.A. op dat de verruiming van artikel 18, om de overgang van het systeem van vakantiebonnen naar een systeem van aanspraken op een fonds, bij hen niet op bezwaren stuit.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Van der Windt